

Ápolás Betegellátás
Alapszak
PEDAGÓGIA I/5.

Deutsch Krisztina
szakoktató

AZ EMBER ÉLETÉNEK SENZITÍV PERIÓDUSAI

A nevelés a magzati élettől az élet végéig tart.

Szenzitív periódusok (a fejlődés különösen érzékeny szakaszai):

- **A megszületést követő első óra: imprinting** élmény- **korai bevésődés** az idegrendszerbe a szem és bőrkontaktus által.
  - **Újszülött:** „ lefényképezi” az anyát: te vagy a minden, te vagy a biztonság!
  - **Anya:** a korai anyai érzés, a féltő gondoskodás kialakítását facilitálja

SALK kísérlete 3 héttel a szülés után, RANSCHBURG kísérlete

- **A szülést követő 2-3 hónap: az anya mosolya** bevésődik a gyermekbe. A szoptatás intim helyzetében az anya és a csecsemő még együtt él, egymást figyelik. A csecsemő, majd a gyermek is úgy tanul meg mindent, hogy a szülő visszajelez: mosolyra mosollyal, gőgicsélésre gőgicséléssel válaszol. A szavakat - tetteket szociális dicséret, értékelés követi, az erkölcsi normákat így sajátítja el.
  - 2 hónapos korig: komfort mosoly
  - 2 hónapos kor után: **szociális mosoly** - az anya arcára mosollyal reagál (Örülök, hogy jöttél, hogy felveszel, hogy más szemszögből látom a világot.)

AZ EMBER ÉLETÉNEK SZENZITÍV PERIÓDUSAI

- **6-8 hónapos kor: szeparációs félelem megjelenése** - az anya eltűnése a szobából félelmet vált ki a gyermekben (fél, hogy elveszti a biztonságot, a szeretet). Az anya ne hagyja tartósan ebben a helyzetben, mivel valódi félelmet él át. E félelem majd tréninggel kioltható lesz.
- **1 éves kor körül: a gyermek mozgásfejlődése és kíváncsisága** kapcsán kitágult világ ezer veszélyt rejt, ezért a szülőknek el kell kezdeni korlátokat állítani, ekkor kezdődik a **TILTÁS IDŐSZAKA („NEM SZABAD”)**. A tiltás fontos része a tanulási folyamatnak, a normák elsajátításának. Nem mindegy, hogy a szülők tiltásukat mivel indokolják (a büntetéstől vagy a tett következményétől fél a gyermek).

AZ EMBER ÉLETÉNEK SZENZITÍV PERIÓDUSAI

2-3 év: dackorszak: az autonómia, az önállósági törekvések kezdete.

- A gyermeket frusztrálja a szülői tilalom. Mivel egyszerre szereti is és gyűlöli is a szülőt, ez elviselhetetlen feszültséget, súlyos belső konfliktust okoz.
- → Saját akarataként éli tovább a szülői akaratot, s megmarad a szülői szeretetben. Ezzel kezdődik a szülői tilalmak és a szülői magatartásmódok beépítése a személyiségbe.
- Nem szabad erőszakos módszerekkel visszaszorítani a gyermek önállósodási törekvéseit, mert ezzel teljesen visszavetjük az önállóság kialakításában. A szülőtől türelem, magyarázat szükséges.

AZ EMBER ÉLETÉNEK SZENZITÍV PERIÓDUSAI

- Vannak életszakaszok, amikor a gyerekek a megugrott fejlődés következtében, felfedezve a világ veszélyeit - fenyegetéseit megijednek, és vissza - visszatérnek az anyához vigaszért, biztonságért.
- Ilyenkor különösen fontos az anya szeretete, a megkapaszkodás. Az anya részéről a vezérmotívum: **„Itt vagyok, megkapaszkodhatsz bennem!”**
- BOWLBY (1951, Anyai gondoskodás és mentális egészség c. könyve): az anyai gondoskodás megvonása az élet első 3 évében maga után vonja a környezethez kapcsolódni képtelen, szeretet nélküli pszichopata karakter kialakulását. => A csecsemőotthonokban e felismerést követően került sor a kis létszámú, azonos gondozónőkkel való csoportok kialakítására, később lakásotthonok.
- Monotrópia legkorábbi cáfolata: ANNA FREUD és DUNN kísérlete (1951)